

ЖИВА И НЕЖИВА ПРИРОДА

БИЉКЕ

- Билке саме себи стварају храну у зеленим **листовима** помоћу сунчеве светлости, при чему се ослобађа кисеоник.
- У односу на **листо**ве, дрвеће делимо на листопадно и четинарско (зимзелено).
- **Корен** причвршћује биљку за тло. Захваљујући корену, биљка из земље упија воду са хранљивим састојцима, који су јој неопходни за раст и развој.
- **Стабло** спроводи воду и хранљиве састојке од корена до других делова биљке. По свом **изгледу**, стабла делимо на зељаста и дрвенаста.
- Из **цвет**а се развија плод.
- У **плоду** се налази семе. Из **семена** ниће нова биљка.

СУНЧЕВА СВЕТЛОСТ И ТОПЛОТА

- Сунчева светлост и топлота неопходна је живим бићима за раст и развој.
- Под дејством Сунчеве топлоте одвија се кружење воде у природи.
- Деца би требало да бораве на сунцу најмање пола сата сваког дана због правилног раста костију и стварања витамина Д у телу.
- У току летњих месеци, Сунчево ултраљубичасто зрачење је штетно, па треба избегавати излагање сунцу у периоду између 10 и 16 часова.

ЗЕМЉИШТЕ

Земљишта се разликују по количини воде и ваздуха које садрже, минералних материја и песка, као и по степену растреситости (шупљикавости) и пропустљивости и др.

- **Црница** је растресито и веома плодно земљиште, погодно за гајење жита и поврћа.
- **Пескуша** је растресито земљиште које лако пропушта воду, погодно за гајење винове лозе и поврћа. Биљкама које на њој успевају потребно је много воде.
- **Глинуша** је збијена и тежа за обраду.

ЉУДИ

Природно биће

- има кичму и унутрашњи скелет
- има добро развијене унутрашње органе
- размножава се полно и рађа живе младе
- има децу о којој брине
- сваштојед је
- штити заједницу у којој живи

Друштвено биће

- може да мисли
- може да говори
- има свест о ономе што ради
- живи у заједници
- у раду користи разне врсте оруђа које сам прави

ЖИВА ПРИРОДА

Заједничке карактеристике живих бића су:

- расту и развијају се;
- дишу;
- узимају воду;
- размножавају се;
- хране се.

НЕЖИВА ПРИРОДА

Пружа живој природи основне услове за живот.

ВОДА

- Чиста вода нема укус, мирис ни боју.
- Вода се у природи налази у морима, језерима, мочварама, рекама. Налази се и у ваздуху, у земљишту, као и у телима свих живих бића.
- У природи се налази у три агрегатна стања: чврстом (лед, иње, снег), течном (киша, роса) и гасовитом (магла, облак).
- Човек користи снагу воде за покретање воденица, рад хидроцентрала (за производњу електричне енергије) и друго.
- Вода раствара неке материјале, као на пример: со, шећер, сирће и др.

ЖИВОТИЊЕ

- Све животиње се крећу у потрази за храном, водом и заклоном.
- По начину **исхране**, животиње могу бити биљоједи, месоједи и сваштоједи.
- По начину **кретања**, групишемо их на оне које ходају, скачу, пливају, лете или гмижу.
- По месту где живе, животиње се групишу на оне које живе у води и око ње, у шуми, на ливади и у земљишту.
- У групи животиња, поред осталих, спадају **сисари**, **птице**, **рибе** и **инсекти**.

✓ **Сисари** су једине животиње чије је тело прекривено длаком или крзном. Највећи број сисара рађа живе младе, који се, по рођењу, хране мајчиним млеком.

✓ **Птице** су једина жива бића прекривена перјем. Све птице имају кљун и крила, а већина њих може да лети. Птице полажу јаја на којима најчешће седе женке. По начину **исхране** могу бити биљоједи и месоједи.

✓ **Рибе** су водени организми који се служе перајима за кретање. Дишу помоћу шкрга. Највећи број риба полаже јаја. По начину **исхране** могу бити биљоједи и месоједи.

✓ **Инсекти** су најбројнија група животиња. Имају велики значај у опрашивању биљака.

ВАЗДУХ

- Ваздух је гас.
- У ваздуху се налази кисеоник који користе сва жива бића у процесу дисања.
- Јаче кретање ваздуха је ветар.
- Ветар омогућава разношење плодова и семена биљака, чиме помаже њихово размножавање.
- Ветрови који дувају у Србији су кошава, јужни ветар, северни ветар, поветарац, развигор и др.
- Последњих година, снага ветра користи се за производњу електричне енергије.

